

DEONTOLOGISCHE CODE MANDATARISSEN

Besluit van de gemeenteraad op 27 maart 2023

Gebaseerd op model deontologische commissie VVSG dd 27/02/2023

1. HET STATUUT VAN DE CODE

Artikel 1

De deontologische code is van toepassing op de lokale mandatarissen en hun vertrouwenspersonen.

Voor de gemeente worden hieronder begrepen: de voorzitter van de gemeenteraad, de gemeenteraadsleden, de burgemeester en de schepenen.

De deontologische code van de mandatarissen is het geheel van beginselen, gedragsregels en gebruiken die de lokale mandatarissen, hun eventuele medewerkers, en elke derde persoon die in hun opdracht handelt, als leidraad nemen bij alles wat te maken heeft bij de uitvoering van hun mandaat. Zo valt bijvoorbeeld de vertegenwoordiging in andere organen ook onder de bepalingen van deze code. De bepalingen van de deontologische code gelden ook voor groepen van raadsleden waar ze collectief optreden.

Artikel 2

De lokale mandatarissen moeten erover waken dat zij, ook buiten hun politieke activiteiten, geen activiteiten ontplooiën die de eer of de waardigheid van het mandaat kunnen schaden.

2. ALGEMENE PLICHTEN, DOELSTELLINGEN EN UITGANGSPUNTEN

Artikel 3

De lokale mandatarissen zullen voor de omschrijving van hun dienstverlenende activiteiten geen termen gebruiken die verwarring kunnen scheppen met officiële, door de overheden ingestelde instanties belast met het verstrekken van informatie of met de behandeling van klachten. Het gebruik van de termen 'ombuds', 'klachtendienst' en andere afleidingen of samenstellingen is verboden.

Artikel 4

Bij hun optreden in en buiten de beleidsorganen en in hun contacten met individuen, groepen en instellingen geven de lokale mandatarissen voorrang aan het algemeen en gemeentelijk belang boven particularistische belangen en zij vermijden elke vorm van belangenvermenging.

In dossiers waarin zij zelf, rechtstreeks of onrechtstreeks, op enige wijze zijn betrokken, wordt de grootste terughoudendheid aan de dag gelegd.

Artikel 5

De lokale mandataris aanvaardt geen ander materiële of financiële vergoeding en/of tegenprestatie voor zijn optreden en dienstverlening in hoofde van zijn ambt, noch voor de uitvoering van ambt-verbonden opdrachten dan deze die hem door of krachtens de wet of een raadsbesluit zijn toegekend.

Elke vorm van rechtstreekse dienstverlening, informatiebemiddeling, doorverwijzing of begeleiding gebeurt zonder enige materiële of geldelijke tegenprestatie van welke aard of omvang ook en mag geen vorm van cliëntenverwerving inhouden.

Artikel 6

De lokale mandatarissen moeten op dezelfde gewetensvolle manier ten dienste staan van alle burgers die op hun dienstverlening een beroep doen, zonder onderscheid van geslacht, sociale stand, nationaliteit, filosofische overtuiging, partijvoorkeur of persoonlijke gevoelens jegens hen.

Artikel 7

Tussenkomsten bij gerechtelijke instanties om de juridische besluitvorming te beïnvloeden, bijvoorbeeld om een proces-verbaal te laten seponeren, zijn verboden.

3. SPECIFIEKE BEPALINGEN

3.1. Rol van informatiebemiddelaar

Artikel 8

Het behoort tot de wezenlijke taken van de lokale mandatarissen om informatie te ontvangen en te verstrekken en om door te verwijzen naar de bevoegde diensten of instanties.

Artikel 9

De lokale mandatarissen stellen informatie ter beschikking over de werking van de dienst die klachten van de burger over het optreden of het niet-optreden van de overheid behandelt, en over de voornaamste informatiediensten voor problemen waarmee de burger geregeld geconfronteerd wordt.

Artikel 10

Bestuurlijke en gerechtelijke informatie waarop de vraagsteller normaliter geen recht heeft, die de goede werking van de administratie of het gerecht kan doorkruisen of die de privacy van anderen in het gedrang kan brengen, mag door de mandatarissen niet worden doorgespeeld.

De mandatarissen schenden het vertrouwelijk karakter van het besloten gedeelte van de vergaderingen van de gemeenteraad of van de verslagen van de zittingen van het college van burgemeester en schepenen niet (geheimhoudingsplicht). De mandatarissen van de gemeente zijn gebonden door het beroepsgeheim wanneer ze door hun mandaat kennis krijgen van gegevens die door personen aan het OCMW zijn toevertrouwd binnen het hulpverleningstraject. Bekendmaking van deze gegevens is verboden, behalve wanneer de wet de openbaring oplegt of mogelijk maakt.

3.2. Rol van vertrouwenspersoon

Artikel 11

In het kader van hun algemene luisterbereidheid kunnen lokale mandatarissen de rol vervullen van vertrouwenspersoon. Naast de geheimhoudingsplicht en het beroepsgeheim hebben de mandatarissen ook een algemene discretieplicht, ze gaan altijd op discrete en voorzichtige wijze om met de informatie die hen toekomt in de uitoefening van hun functie.

3.3. Rol van doorverwijzer

Artikel 12

De lokale mandatarissen proberen, waar mogelijk, vraagstellers door te verwijzen naar de bevoegde diensten van de administratie, het gerecht, enz., zoals bijvoorbeeld de ombudsdiensten, die van overheidswege ingesteld zijn om de problemen van de vraagstellers op te lossen, of naar particuliere en overheidsdiensten die professioneel gespecialiseerd zijn in het oplossen van de opgeworpen problemen.

3.4. Rol van administratieve begeleider en ondersteuner

Artikel 13

Lokale mandatarissen kunnen de burgers ondersteunen en begeleiden in hun relatie met de administratie of met gerechtelijke instanties: zij kunnen de burgers helpen o.m., via de geschikte kanalen en procedures, een aanvraag te richten tot de overheid, informatie te verkrijgen over de stand van zaken van een dossier, daarover verdere uitleg en verantwoording te vragen, en voorafgaande vragen te stellen over de administratieve behandeling van dossiers.

Artikel 14

De briefwisseling met de overheid, in het kader van de in artikel 13 bedoelde ondersteuning wordt op naam van de burger gevoerd zonder enige verwijzing naar de dienstverlenende lokale mandataris.

3.5. Tussenkomsten

Artikel 15

Gemotiveerde tussenkomsten zijn toegestaan binnen het wettelijke kader. Zulke tussenkomsten kunnen onder meer zijn: vragen naar concrete toelichting bij de regelgeving of bij een genomen beslissing, vragen naar een stand van zaken van een dossier of naar verantwoording voor het niet-beantwoorden van een vraag van een burger, of de aandacht vestigen op specifieke elementen in een dossier, bijvoorbeeld de sociale context van betrokkene.

De mandatarissen, behalve de leden van het college, hebben geen enkel rechtstreeks contact met de administratie over een specifiek dossier. Deze tussenkomsten gebeuren via de geijkte kanalen zoals voorzien in het huishoudelijk reglement.

3.6. Bespoedigingstussenkomsten

Artikel 16

Bij het behartigen van dossiers en de begeleiding van vraagstellers, respecteren de lokale mandatarissen de onafhankelijkheid van de ambtenaren en diensten, de objectiviteit van de procedures en de termijnen die als normaal beschouwd worden voor de afhandeling van soortgelijke dossiers.

Bespoedigingstussenkomsten, waarbij lokale mandatarissen een administratieve of gerechtelijke procedure proberen te versnellen in dossiers die zonder die tussenkomst weliswaar een langere verwerkingsperiode, maar toch ook een gunstig gevolg zou krijgen, zijn dus deontologisch onaanvaardbaar.

Het bespoedigen van het dossier van de ene houdt immers automatisch het vertragen van de behandeling van andere dossiers in, wat een vorm van favoritisme is. Rechtmatige en gemotiveerde tussenkomsten binnen het wettelijke kader in het algemeen of provinciaal belang zijn toegestaan.

Artikel 17

De lokale mandatarissen mogen wel, via de geschikte kanalen en de informatieprocedures van de betrokken diensten, en zo niet, via de politieke beleidsverantwoordelijken, d.w.z. de minister en zijn kabinet, de gedeputeerde, de burgemeester enz., schriftelijk informatie inwinnen over de stand van zaken in de behandeling van een dossier van hun dienstverleningsvragers indien zij vermoeden dat de afhandeling manifest traag verloopt.

3.7. Begunstigingstussenkomsten

Artikel 18

Begunstigingstussenkomsten waarbij de burger een beroep doet op voorspraak van de lokale mandataris zijn verboden. Tussenkomsten bij selectie-uitvoerende instanties, die tot doel hebben het verhogen van kansen op benoeming, aanstelling en bevordering in de administratie zijn dus niet toegestaan.

Artikel 19

Als lokale mandatarissen om steun gevraagd wordt door of voor kandidaten die een bepaalde functie of bevordering ambiëren, en als nadien voor de beoogde functie een vergelijkend examen wordt georganiseerd, dan delen de lokale mandatarissen aan de kandidaten mee dat het resultaat van dat examen het enige criterium is voor de aanstelling.

Artikel 20

De lokale mandatarissen mogen wel informatie inwinnen en doorgeven omtrent de voorwaarden en de organisatie van examens en bekwaamheidstests en de procedures voor benoemingen, aanstellingen en bevorderingen.

Artikel 21

De lokale mandatarissen mogen zich engageren tot het uitoefenen van toezicht op de objectiviteit van examens of bekwaamheidstests. Om die objectiviteit te garanderen, kunnen zij inlichtingen inwinnen over de evaluatieprocedures en – criteria. Bij de eigenlijke selecties komen zij niet tussenbeide. Achteraf kunnen zij wel vragen stellen over de objectiviteit van de evaluatie of de selectie. Zij kunnen de aandacht van een kandidaat, die overweegt een evaluatie of selectie aan te vechten, desgevallend vestigen op het bestaan van interne procedures. Verder verwijzen ze de kandidaat door naar externe instanties voor juridische bijstand, zoals de Justitiehuzen of de bureaus voor juridische bijstand.

Artikel 22

De lokale mandatarissen mogen werkzoekenden op de hoogte stellen van werkaanbiedingen in de particuliere en de overheidssector. De lokale mandatarissen mogen op eigen initiatief personen aanbevelen bij werkgevers in de particuliere sector. De lokale mandatarissen mogen hiervoor geen enkele tegenprestatie, van welke aard ook, beloven of leveren aan de betrokken werkgevers.

3.8. Onrechtmatige of onwettelijke voordelen

Artikel 23

Elke poging tot bevoordeling, waarbij de burger door toedoen van een mandataris iets probeert te bereiken wat onrechtmatig of wettelijk niet toelaatbaar is, is verboden.

Artikel 24

Tussenkomsten van lokale mandatarissen met de bedoeling de toewijzing of de uitvoering van contractuele verbintenissen met de overheid te beïnvloeden, zijn verboden.

3.9. Schijndienstbetoon en ongevraagd dienstbetoon

Artikel 25

Alle vormen van schijndienstbetoon, waarbij lokale mandatarissen bewust maar onterecht de indruk wekken dat zij bij de goede afloop van een dossier daadwerkelijk tussenbeide gekomen zijn, zonder dat de betrokken burger om een tussenkomst heeft gevraagd, zijn niet toegestaan.

Artikel 26

Alle vormen van ongevraagd dienstbetoon, waarbij lokale mandatarissen wel degelijk en daadwerkelijk optreden om de goede afloop van een dossier te waarborgen, zijn niet toegestaan.

Artikel 27

Vormen van ongevraagd dienstbetoon beperken zich niet enkel tot mondeling en schriftelijk dienstbetoon maar hebben ook te maken met acties waarbij lokale mandatarissen zich ongevraagd bij bepaalde groepen burgers aanbieden en zich zelfs de actie toe-eigenen. Ook deze vormen van schijndienstbetoon zijn niet toegestaan.

Artikel 28

Misbruik maken van vergaderingen van de beleidsorganen om aan het hoofd van een aantal mensen gesprekken of standpunten af te dwingen is niet toegestaan. Wanneer een mandataris tijdens de bespreking van de aanvraag van de burger met zekerheid weet heeft van belangrijke relevante informatie die niet terug te vinden is in het dossier, of die in tegenspraak is met het dossier, dan brengt hij/zij dat in tijdens de bespreking op de vergadering. Het beleidsorgaan kan op basis van die inbreng beslissen om de administratie de opdracht te geven om nader onderzoek te doen. Dat kan enkel als het beleidsorgaan meent dat die informatie een substantiële invloed kan hebben op zijn beslissing.

4. TECHNOLOGIEËN

Artikel 29

Het lokale bestuur besliste om bepaalde documenten digitaal ter beschikking te stellen voor de mandatarissen.

De digitale documenten worden bij voorkeur in niet printbaar pdf formaat ter beschikking gesteld.

Het lokale bestuur zal alle mogelijke technische maatregelen treffen om de documenten zo veilig mogelijk ter beschikking te stellen.

De mandatarissen zelf zijn verantwoordelijk voor de ter beschikking gestelde en/of ontvangen documenten. Zij verbinden er zich toe dat de toegang en de connectie tot de documenten op het gebruikte systeem via wachtwoord, tablet, vpn connectie, ... enkel door henzelf zal gebruikt worden en zij de enige geautoriseerde gebruiker zijn van het systeem en de documenten.

Indien het niet enkel gaat over het raadplegen van documenten maar tevens het opslaan van de documenten (en afdrucken (wat ten sterkste wordt afgeraden)) dan is de mandataris zelf verantwoordelijk voor de verdere veiligheid van deze documenten. De mandataris verbindt zich ertoe de digitale documenten niet door te geven of raadpleegbaar te stellen aan gezinsleden, derden,.. en al het nodige te ondernemen om de veiligheid en de privacy van de documenten te garanderen.

Bij aftreding dient de mandataris alle middelen terug in te leveren aan het lokale bestuur zodat het lokale bestuur kan toezien op de verwijdering en vernietiging van de gegevens op de apparatuur.

Indien de mandataris documenten heeft afgeprint wordt hij verzocht ook deze in te leveren aan het lokale bestuur zodat het lokale bestuur kan instaan voor de correcte vernietiging van deze documenten.

Elke mandataris heeft de plicht beveiligingsrisico's en beveiligingsincidenten te melden aan het lokale bestuur, zoals bijvoorbeeld het verlies van de apparatuur (tablet, smartphone...) of het verlies van data of toegang door derden, zodanig dat het lokale bestuur proactief kan reageren en toegangen kan blokkeren en herstellen.

5. BEKENDMAKING DIENSTVERLENING

Artikel 30

Rechtstreeks of onrechtstreeks publiciteit geven aan dienstverlenende activiteiten van mandatarissen wordt beperkt tot het bekendmaken van een of meer contactadressen, met naam, mandaat en partij van de mandataris, de spreekuren waarop de mandataris het makkelijkst te bereiken is, en de coördinaten van eventuele andere communicatiemiddelen (telefoon, fax, email,...). Er wordt in die publiciteit geen melding gemaakt van de aard van de dienstverlening waarin zij eventueel gespecialiseerd zijn. Die regels gelden niet voor bladen van politieke partijen of eigen politieke publicaties.

6. DOORSTROMING NAAR HET EIGENLIJKE POLITIEKE WERK

Artikel 31

In hun dienstverlening aan de bevolking worden de mandatarissen geconfronteerd met de individuele problemen van de burgers. Dat moet ertoe leiden dat de mandatarissen hun controlerende en regelgevende opdracht doelgerichter kunnen uitvoeren. Daarom is het wenselijk dat de fracties op geregelde tijdstippen een synthese maken van de meest voorkomende dienstverleningsproblemen waarmee zij worden geconfronteerd.

7. NALEVING EN HANDHAVING VAN DE DEONTOLOGISCHE CODE

Artikel 32

Er wordt een deontologische commissie opgericht, samengesteld uit respectievelijk de leden van de gemeenteraad en van de raad voor maatschappelijk welzijn.

De deontologische commissie voor de gemeenteraad is bevoegd voor:

- de gemeenteraadsleden
- de voorzitter van de gemeenteraad
- de schepenen
- de burgemeester.

De deontologische commissie voor de raad voor maatschappelijk welzijn is bevoegd voor:

- de OCMW-raadsleden
- de voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn
- de voorzitter en de leden van het vast bureau
- de voorzitter en de leden van het bijzonder comité voor de sociale dienst.

De deontologische commissie wordt voorgezeten door de voorzitter van de gemeenteraad respectievelijk raad voor maatschappelijk welzijn. Gaat het om een mogelijke schending van de code door de voorzitter van de commissie, dan wordt tijdens de hele procedure daarover de voorzitter vervangen conform art. 7, §5, derde lid van het decreet over het lokaal bestuur.

De secretaris van de deontologische commissie is de algemeen directeur of bij afwezigheid een door hem aangeduid personeelslid.

Artikel 33

De voorzitter van de deontologische commissie is verantwoordelijk voor de oproeping en stelt de agenda op. De commissie vergadert in principe minstens één keer per jaar. De voorzitter is gehouden de commissie bijeen te roepen op aanvraag van minstens een derde van haar leden.

De oproepingen vermelden in elk geval de plaats, de dag, het tijdstip en de agenda van de vergadering en worden tenminste 8 dagen voor de vergadering aan de leden bezorgd. In geval van hoogdringendheid, te beoordelen door de voorzitter, wordt de bijeenroeping tenminste 3 dagen voor de vergadering bezorgd. De agendapunten moeten voldoende duidelijk omschreven zijn. Voor elk agendapunt wordt het dossier dat erop betrekking heeft, ter beschikking gesteld van de leden van de commissie vanaf de verzending van de agenda. De bezorging van de oproeping, de agenda en de dossier gebeurt op dezelfde wijze als dat gebeurt voor de raad

De vergaderingen van de deontologische commissie zijn besloten vergaderingen.

De leden van de commissie werken volgens volgende principes:

- De handhaving is onpartijdig.
- Men is terughoudend met publiciteit.
- Men gaat zorgvuldig om met de vermeende schender.

De deontologische commissie kan enkel vergaderen en beslissen indien een meerderheid van haar leden aanwezig is.

Leden van de deontologische commissie die persoonlijk en rechtstreeks betrokken partij zijn, mogen niet tegenwoordig zijn bij de beraadslaging en de besluitvorming.

De secretaris maakt een beknopt verslag op van de vergaderingen van de deontologische commissie. Dit verslag vermeldt de aanwezigheid van de leden gedurende de vergadering en bevat een korte weerslag van de beraadslagingen, zonder de naam van de sprekers te vermelden.

Het beknopt verslag wordt binnen tien werkdagen aan de leden bezorgd. Deze kunnen binnen de vijf werkdagen hun opmerkingen schriftelijk melden aan de secretaris en de voorzitter.

Dit verslag wordt op de volgende vergadering definitief goedgekeurd. Het beknopt verslag is een vertrouwelijk document dat als dusdanig moet worden behandeld.

Leden van de deontologische commissie ontvangen geen presentiegeld.

Artikel 34

De commissie is bevoegd voor het formuleren van een gemotiveerd advies aan de raad over het vermoeden van een schending van deze code door personen die door deze code gevat worden zoals voorzien in de procedure van artikel 33 van deze code.

8. SLOTBEPALINGEN

Artikel 35

De code is een persoonlijke erecode en treedt in werking voor alle mandatarissen van Aalter op 28 maart 2023.